

Triglav

Cilji in naloge narodnega parka

Osnovni cilj narodnih parkov po vsem svetu je varovanje narave. Ohranitev izjemnih naravnih in kulturnih vrednot vsenarodnega in mednarodnega pomena, varstvo avtohtonih, redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, naravnih ekosistemov in značilnosti nežive narave, ohranitev in nega kulturne krajine, zagotavljanje ustreznih možnosti za razvoj naselij v parku ter za naravi primerno rekreacijo, doživljanje, raziskovanje, za vzgojno in izobraževalno delo so temeljne naloge Triglavskega narodnega parka.

Dvojno jezero

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Informacije

Uprava TNP in informacijska točka
p.p. 120, 4260 Bled
tel. 04/ 578 02 00, fax 04/ 578 02 01
e-mail: triglavski-narodni-park@tnp.gov.si
www.tnp.si

Informacijsko središče Triglavskega narodnega parka
"DOM TRENTA" Na Logu v Trenti
tel. 05/ 388 93 30, odprt vsak dan od 10. do 18. ure

Triglavska muzejska zbirka in informacijska točka
Triglavska cesta 50, 4281 Mojstrana
tel. 04/ 589 10 35

Prospekt izdal: Triglavski narodni park. Urednica: Mojca Smolej.
Avtorji besedila: Janez Bizjak, Jurij Dobravec, Tea Lukan Klavžer,
Jože Mihelič in Martin Šolar. Avtor fotografij: Jože Mihelič. Tisk:
Medium d.o.o., Žirovnica, 2005.

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Velikost in lega

Triglavski narodni park spada med najstarejše parke v Alpah. Obsega skoraj celotne Julijske Alpe v Sloveniji. Leži na severozahodu Slovenije ob meji z Italijo in blizu meje z Avstrijo.

Najvišja točka je vrh Triglava (2864 m), po katerem je park dobil ime, najnižja pa je v Tolminskih koritih (180 m).

Njegova celotna površina meri 83.807 ha, od tega osrednje območje 55.332 ha in robno 28.475 ha.

Dolina Krme

Zgodovina

1908 - prvi, žal neuresničeni predlog prof. Albina Belarja o parku

1924 - "Alpski varstveni park" v Dolini Triglavskih jezer (1.600 ha)

1961 - odlok o razglasitvi Doline Triglavskih jezer za "Triglavski narodni park" (2.000 ha)

1981 - zakon o Triglavskem narodnem parku (83.807 ha)

Površje

Jedro parka so gorski grebeni Vzhodnih Julijskih Alp z več kot 2000 m visokimi vrhovi. Na vzhodu se spuščajo na visoki planoti Pokljuko in Mežaklo. Številne doline se z vsch strani globoko in strmo zarezujejo v osrčje gorovja. Ker je kamninska osnova pretežno iz triasnih apnencev, so za površje značilni številni kraški pojavi od žlebičev in škrapelj do kont, podzemlje pa je prepredeno z jamami in globokimi brezni. Površinsko pestrost povečujejo še sledovi ledeniškega delovanja. Obsežna melišča, kamor vedno znova padajo deli skalnih gmot kot grušč, tega pa odnašajo vode, dokazujejo, da se površje tudi danes počasi, a vztrajno spreminja.

Podnebje

Ostro podnebje je posledica vplivov srednjeevropskega gorskega in celinskega podnebja, v dolini Soče pa je občutno blažje zaradi bližine Sredozemskega morja.

Povprečne poletne temperature se gibljejo med 19,6 °C v dolini (Tolmin) in 5,6 °C v gorah (Kredarica), zimske pa med 0,7 °C in -8,8 °C. Celoletni padavinski povpreček meri nad 1500 mm. Na leto je med 120 in 146 padavinskih dni.

Vode

Gorski grebeni med Savo in Sočo zarisujejo hidrološko mejo med Jadranskim in Črnim morjem, vendar površinska razvodnja v poroznem apnenčastem svetu niso skladna s podzemskimi. Na koncu skritega pretakanja pod zemljo se vode spet pojavijo na površju ob robu pobočij kot kraški izviri.

Veliko bogastvo parka so ledeniška jezera od največjega Bohinjskega v dolini do skupin Triglavskih, Kriških in Krnskih jezer v visokogorju, številni slapovi in ostro v kamnino vrezana korita rek in potokov.

Gozd

Gozd je značilen element krajine parka. Pokriva dve tretjini njegove površine. Vzdržuje naravno ravnotežje ter daje prostor, kritje in zaščito vsem, ki sestavljajo gozdni ekosistem. Življenje gozda v visokih gorah je na meji obstanka, krhko in občutljivo. Zrcali se v izvirnih, naravnim danostim prilagojenih oblikah.

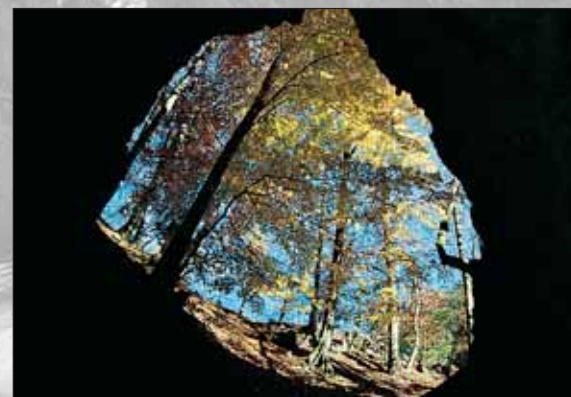
Na soški strani parka zgornja gozdna meja ne presega 1600 m nadmorske višine, najviše segajoča drevesna vrsta pa je bukev. V notranjosti in na severu pa se v zgornjem pasu uveljavljata smreka in macesen, ki tvorita gozdno mejo na 1800 m nadmorske višine.

Slap Peričnik

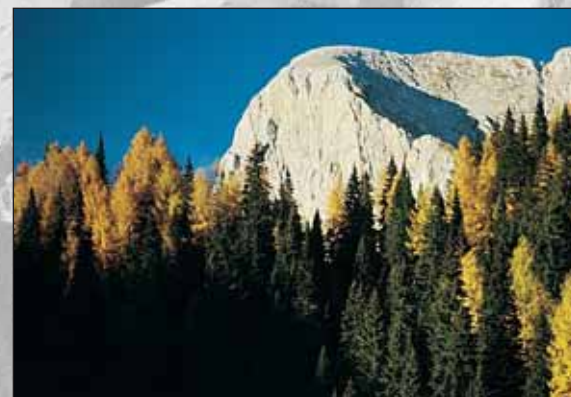
Triglav

Poključka luknja

Pocarjeva domačija v Zgornji Radovni

Debeli vrh s Planine pri Jezeru

Zoisova zvončica

Živa narava

V parku je bilo doslej odkritih čez 5.500 različnih vrst živih bitij: od najmanjših virusov in bakterij, drobnih vodnih in talnih organizmov, ki skrbijo za presnovo odmrlih živiljenj in odpadkov, milijonov in milijonov žuželk in drugih malih členastih oklepnikov, množic rastlin do skoraj orjaških dreves, gob in sesalcev. Vsaka vrsta ima glede na sobitja v okolju, v katerem prebiva, natančno določeno mesto in vlogo.

Ob najbolj poznanih živalih, kot sta gams in orel, živita v parku še medved in ris. Mnoge vrste najdemo celo samo tukaj: hrošč triglavski pretnerija, metulj trentarski rjavček, algi poključski staurastrum in bohinjski oedogonij ter bolj poznane vrste, kot je npr. soška postrv, pri rastlinah pa Zoisova zvončica, mlahava bilnica, ozkolistna preobjeda in julijski mak.

Kulturna dediščina

Obdelana polja, njive, travniki, senožeti in pašniki, dolinska naselja in pašne planine, značilne hiše in številni majhni seniki, hlevi in stanovi napolnjujejo tukajšnje kulturno krajino. Sooblikoval jo je človek in ji vtisnil tisočletni pečat svojega dela in bivanjske kulture. Vsaka kulturna krajina je ogledalo ljudi in naroda, njegove ustvarjalnosti, kulturnosti in spoštljivega odnosa do narave in okolja.

Kulturna dediščina, v Triglavskem narodnem parku predvsem etnološka, njeno bogastvo in raznolikost, ima izjemno vrednost. Že na prvi pogled je mogoče prepoznati značilno bohinjko hišo in jo razlikovati od tiste v Zgornjesavski dolini in Posočju. Etnološka dediščina Posočja ima svoje posebnosti: hiše v Trenti in Soči so drugačne od onih na Kobarškem; hiše nad Tolminko in Zadlaščico (Tolminske Ravne, Čadrg, Zadlazz) so opazne po stavbnih značilnostih Furlanije in Primorja. Podobno pestro je tudi stavbno izročilo pastirjev. Pastirske stavbe in naselja nad Bohinjem se zelo razlikujejo od pastirskih naselij na primorski strani. Planine pod Krnom so spet drugačne od ovčjih planin v porečju zgornje Soče. Pastirske stavbe ovčjih planin z značilno pravokotno postavitvijo v strmo pobočje in višinskimi zamiki, prilagojenimi strmini, so edinstveni spomenik etnološke dediščine. Takih stavb ni nikjer drugod v Alpah. Etnološka dediščina pašnih planin je le zunanja podoba tisočletne kulturne dediščine, ki je zaznamovala alpsko sredogorje s pašništvom, mlekarstvo in sirarsko tradicijo. Na območju parka ločimo tri vrste sirov: bohinjskega z bohinjskih planin, tolminski sir je doma na podkrnskih in tolminskih planinah, nad Trento in Sočo ter pod Mangartom pa izdelujejo sloviti ovčji sir.